

מיעוט גשמים עונת 2013/14

עם סיומו של חודש פברואר ניתן לקבוע כי בחודשיים וחצי מתוך שלושת חודשי החורף המרכזיים (מאמצע חודש דצמבר עד סוף חודש פברואר) כמויות הגשם ומספר ימי הגשם היו נמוכים באופן חסר תקדים. בהתייחס לכמויות הגשם מתחילת עונת הגשם, השנה הנוכחית היא היבשה ביותר בחלקים מצפון הארץ (במיוחד בצפון מזרחה), אולם במרכז הארץ ובדרומה היא אינה כה קיצונית בשל אירוע המשקעים הגדול שהיה בחלקו הראשון של חודש דצמבר.

כמויות גשם מאמצע דצמבר עד סוף פברואר ומידת חריגות

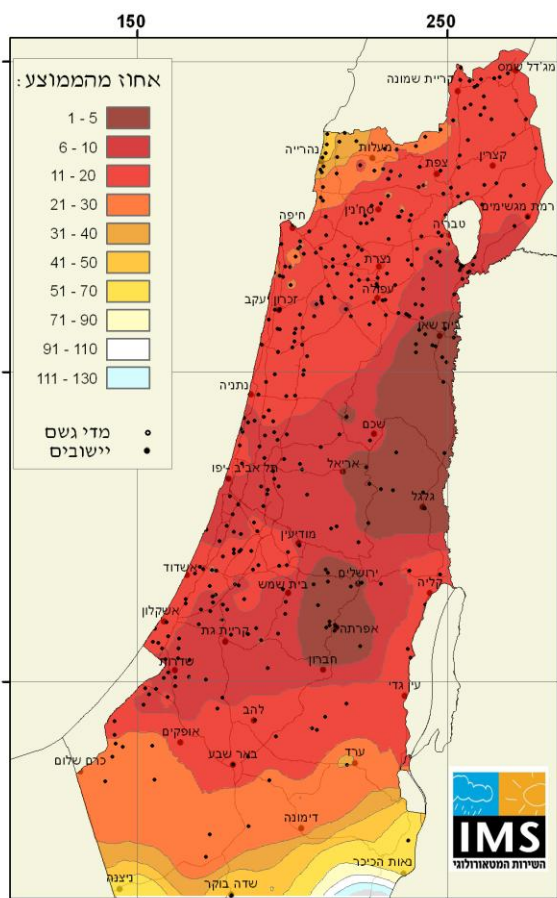
לאחר שני פרקי משקעים בחלקו הראשון של דצמבר, ובהם הסופה החריגה שהיתה ב-10-14 בדצמבר, לא פקדו את אזורנו מערכות גשם משמעותיות. המערכות הבודדות שעברו באזור הורידו בדרך כלל כמויות מועטות של גשם והיו בעלות אופי מקומי. במישור החוף הצפוני ירדו מאמצע דצמבר ועד סוף פברואר 50-80 מ"מ בהשוואה לממוצע רב שנתי של כ-300-350 מ"מ לתקופה זו. בגליל ירדו 50-100 מ"מ לעומת ממוצע של 350-450 מ"מ ובאזורים אחרים בארץ כמויות הגשם היו קטנות עוד יותר. במישור החוף המרכזי והדרומי ירדו 20-60 מ"מ, כשהממוצע הרב שנתי באזור זה הוא 280-330 מ"מ. בהרי שומרון ויהודה ירדו 10-30 מ"מ בלבד שהם פחות מ-10% מהממוצע לתקופה (מפות 1, 2).

מיעוט הגשמים בלט במיוחד בעמק בית שאן שם ירדו פחות מ-5 מ"מ (בשדה אליהו, לדוגמה, ירדו 3 מ"מ ובשלוחות 4 מ"מ).

כמויות הגשם הללו מהוות שיא שלילי לתקופה זו של אמצע דצמבר עד סוף פברואר ברוב חלקי הארץ. כפי שניתן לראות בטבלה 1, ברוב התחנות זוהי כמות הגשם הקטנה ביותר מתחילת המדידות לחודשיים וחצי הללו. הקיצוניות של העונה הנוכחית מתחדדת כשמשווים את הכמויות שנמדדו בה לכמויות בעונה היבשה ביותר לפני עונה זו. ישנם הבדלים של עשרות מילימטרים בין עונת 2013/14 לבין העונה היבשה הבאה אחריה בדירוג (לרוב עונת 1978/79 בחלקים הצפוניים של הארץ ו-1959/60 בחלקים הדרומיים).

יש להדגיש כי ההשוואה בוצעה עם תחנות ותיקות שהחלו למדוד לפני יותר מ-70 שנה וחלקן אף לפני יותר מ-90 שנה (בירושלים, בתחנות שונות ברחבי העיר, עוד באמצע המאה ה-19). העונה הנוכחית אינה החריגה ביותר בנגב ובערבה, שם ירדו מאמצע דצמבר עד סוף פברואר 15-25 מ"מ, ובאזורים צחיחים אלו הכמויות הללו קרובות לממוצע ואף עולות עליו.

אזור נוסף שאיננו הקיצוני ביותר השנה הוא החוף הצפוני מערבי, מנהרייה וצפונה, בו ירדו 120-150 מ"מ, רובם ביממה אחת באמצע פברואר.

מפה 2: כמות המשקעים המצטברת מ-15 בדצמבר 2013 עד 27 בפברואר 2014 ביחס לממוצע הרב שנתי לתקופה המקבילה (%)

מפה 1: כמות המשקעים המצטברת מ-15 בדצמבר 2013 עד 27 בפברואר 2014 (מ"מ)

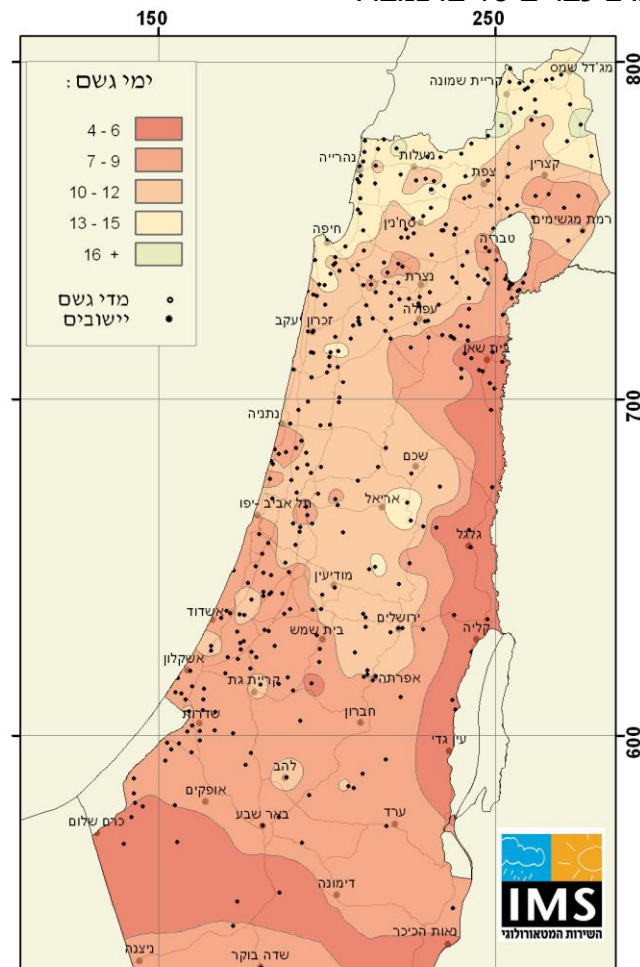
טבלה 1: כמות הגשם מאמצע דצמבר 2013 עד סוף פברואר 2014 והשוואה לעבר

תחנה (מספר שנות מדידה*)	כמות גשם (מ"מ) מאמצע דצמ' 2013 עד סוף פבר' 2014	ממוצע רב שנתי לתקופה המקבילה	אחוז מהממוצע	מספר שנים בהם היה דומה או יבש יותר בתקופה המקבילה	כמות הגשם בעונה היבשה ביותר (לא כולל 2013/14)
סער (68)	149	316	47%	1	124 (1978/79)
עכו (91)	86	326	26%	0	104 (1932/33)
חיפה נמל /תחתית (134)	54	300	18%	0	122 (1932/33)
עין החורש (77)	40	367	11%	0	130 (1950/51)
כפר הס (61)	43	342	12%	0	155 (1978/79)
ת"א קרית שאול (125)	42	324	14%	0	111 (1978/79)
חפץ חיים (68)	32	301	11%	0	85 (1959/60)
נגבה (75)	25	275	9%	0	79 (1959/60)
כפר גלעדי (93)	75	431	17%	0	128 (1950/51)
אילון (74)	149	444	33%	0	145 (1978/79)
צפת הר כנען (75)	71	377	19%	0	146 (1978/79)
דיר חנא (59)	69	330	21%	0	120 (1978/79)
מרחביה (91)	33	259	13%	0	142 (1962/63)
כפר בלום (70)	54	278	19%	0	90 (1978/79)
איילת השחר (94)	49	257	19%	0	83 (1978/79)
דגניה (97)	21	214	10%	0	76 (1978/79)
שדה אליהו (75)	3	152	2%	0	56 (1978/79)
ירושלים (167)	18	316	6%	0	63 (1959/60)
בית ג'ימל (95)	19	294	6%	0	74 (1959/60)
דורות (72)	12	165	7%	0	28 (1959/60)
באר שבע (94)	22	107	21%	1	20 (1962/63)
שדה בוקר (62)	24	52	46%	9	6 (1986/87)

* כולל תחנות בסביבה

מספר ימי הגשם ומיעוט מערכות הגשם

העונה הנוכחית מתאפיינת במיעוט מערכות גשם והדבר בא לידי ביטוי גם במיעוט קיצוני של ימי גשם. ברוב חלקי הארץ (פרט לדרום) מספר ימי הגשם מאמצע דצמבר עד סוף פברואר הוא הקטן ביותר מתחילת המדידות (מפה 3 וטבלה 2). גם בפרמטר הזה ישנו הפרש גדול בין עונה זו לבין העונה הבאה אחריה בדירוג מבחינת מיעוט ימי הגשם. בחלק גדול מהתחנות מיעוט הגשמים הקיצוני ביותר לפני העונה הנוכחית היה ב-1954/55. זוהי העונה היחידה אותה ניתן להשוות במידה מסוימת לעונה הנוכחית, וזאת בעיקר בהשוואה של החודשים ינואר ופברואר. כמויות הגשם בינואר+פברואר 2014 היו אמנם קטנות יותר ברוב התחנות מאלו שבשנת 1955, אולם ההבדלים בין השנים הם קטנים וישנם אזורים בהם ינואר+פברואר 1955 היו קיצוניים יותר. בשני המקרים היו מעט מאוד מערכות גשם וימי גשם בחודשיים הללו. ההבדל העיקרי בין העונות הוא שב-1954/55 היה גשם משמעותי בחלק השני של דצמבר, בעיקר לקראת סופו של החודש, בעוד שבעונה הנוכחית החל מיעוט הגשמים כבר ב-15 בדצמבר.

מפה 3: מספר ימי הגשם מ-15 בדצמבר 2013 עד 27 בפברואר 2014
 מספר ימי הגשם נמוך במיוחד כפי שמפורט בטבלה 2.

טבלה 2: מספר ימי הגשם (0.1 מ"מ ויותר) מאמצע דצמבר 2013 עד סוף פברואר 2014

והשוואה לעבר

מס' ימי הגשם מעוטת ימי הגשם (לא כולל 2013/14)	מספר שנים בהם מס' ימי הגשם בתקופה המקבילה היה דומה או קטן יותר	אחוז מהממוצע	ממוצע רב שנתי לתקופה המקבילה	מס' ימי הגשם מאמצע דצמ' 2013 עד סוף פבר' 2014	תחנה (מספר שנות מדידה*)
15 (1954/55)	0	48%	29	14	סער (68)
17 (1954/55)	0	43%	30	13	עכו (91)
17 (1954/55)	0	40%	30	12	חיפה נמל /תחתית (134)
14 (1954/55)	0	38%	29	11	עין החורש (77)
14 (1954/55)	0	32%	28	9	כפר הס (61)
14 (1954/55)	0	38%	29	11	ת"א קרית שאול (125)
12 (1962/63)	0	38%	26	10	חפץ חיים (68)
10 (1954/55)	0	24%	25	6	נגבה (75)
19 (1935/36)	0	33%	33	11	כפר גלעדי (93)
20 (1972/73)	0	44%	34	15	אילון (74)
21 (1954/55)	0	29%	34	10	צפת הר כנען (75)
16 (1959/60)	0	38%	29	11	דיר חנא (59)
12 (1954/55)	0	29%	28	8	מרחביה (91)
18 (1954/55)	0	40%	30	12	כפר בלום (70)
15 (1954/55)	0	37%	30	11	איילת השחר (94)
17 (1954/55)	0	21%	28	6	דגניה (97)
12 (1954/55)	0	27%	26	7	שדה אליהו (75)
16 (1962/63)	0	30%	30	9	ירושלים (167)
11 (1954/55)	0	24%	25	6	בית ג'ימל (95)
8 (1962/63)	1	38%	24	9	דורות (72)
6 (1962/63)	1	35%	20	7	באר שבע (94)
3 (1986/87)	3	44%	16	7	שדה בוקר (62)

* כולל תחנות בסביבה

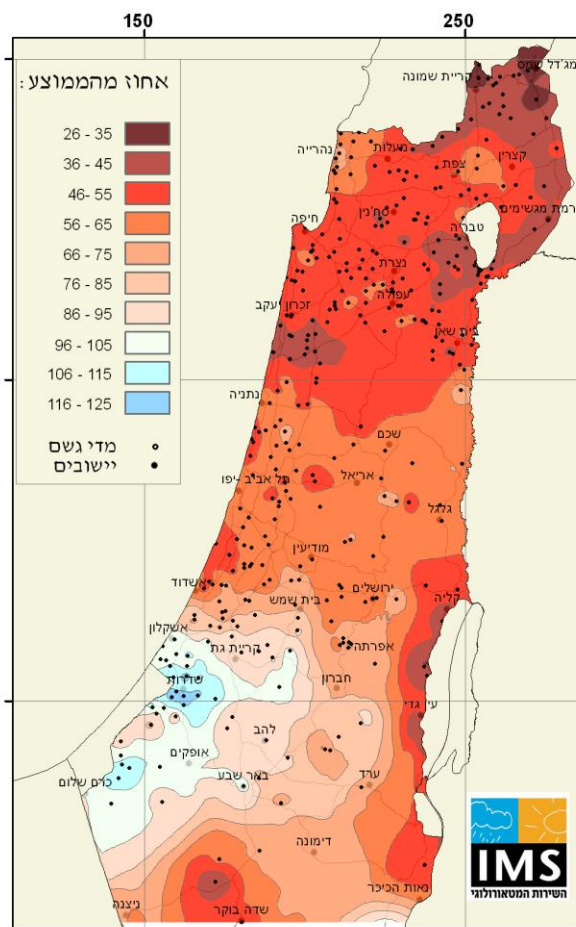
כמויות הגשם מתחילת העונה והשוואה לעבר

בכמויות הגשם המצטברות מתחילת העונה קיים הבדל משמעותי בין צפון הארץ לבין מרכז הארץ ודרומה.

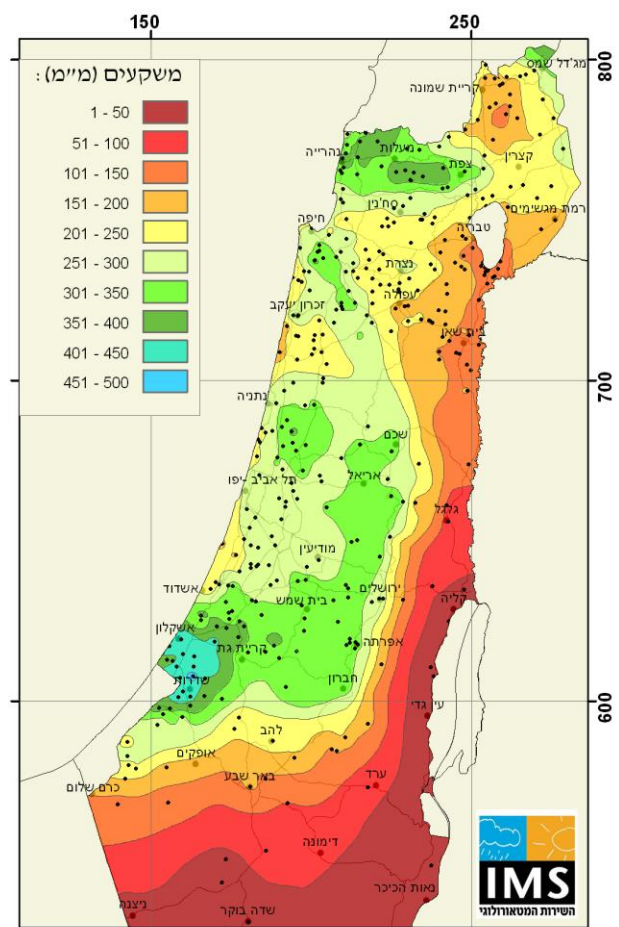
בצפון הארץ מיעוט הגשמים מתחילת עונת הגשם עד היום הוא **קיצוני וחסר תקדים**. כמויות הגשם מתחילת העונה מגיעות לכמחצית מהממוצע הרב שנתי לתקופה המקבילה ובצפון מזרח הארץ אף לשליש (מפות 4, 5). זוהי כמות הגשם המצטברת הקטנה ביותר לתקופה ספטמבר עד פברואר מתחילת המדידות באזור זה (טבלה 3).

ככל שמדרימים תמונת המצב פחות גרועה, אם כי גם במרכז הארץ קיים גירעון - במישור החוף המרכזי ובהרי המרכז ירדו כ-60%-80% מהממוצע עד סוף פברואר, וכבר היו בעבר מקרים גרועים יותר. בדרום מישור החוף והשפלה ובצפון הנגב כמויות הגשם מתחילת עונה עולות על הממוצע וזאת בעיקר בזכות הגשם הרב שירד באירוע הקיצוני של דצמבר.

יש לציין שבמספר ימי הגשם קיים גירעון בכל הארץ, ומתחילת העונה ועד סוף פברואר מגיע מספרם ל-40%-60% מהממוצע לתקופה המקבילה. בצפון הארץ ובהרי המרכז זהו המקרה הקיצוני ביותר מתחילת המדידות (טבלה 4).

מפה 5: כמות המשקעים המצטברת מספטמבר 2013 עד פברואר 2014 ביחס לממוצע הרב שנתי לתקופה המקבילה (%)

מפה 4: כמות המשקעים המצטברת מספטמבר 2013 עד פברואר 2014 (מ"מ)

טבלה 3: כמות הגשם מתחילת העונה עד סוף פברואר 2014 והשוואה לעבר

תחנה (מספר שנות מדידה*)	כמות גשם (מ"מ) ספט' 2013 עד פבר' 2014	ממוצע רב שנתי לתקופה המקבילה	אחוז מהממוצע	מספר שנים בהן הכמויות המצטברות היו דומות או קטנות יותר	כמות הגשם בעונה היבשה ביותר (לא כולל 2013/14)
סער (68)	340	493	69%	7	229 (1990/91)
עכו (91)	290	501	58%	7	236 (1972/73)
חיפה נמל /תחתית (134)	253	467	54%	1	250 (1990/91)
עין החורש (77)	291	499	58%	5	225 (1998/99)
כפר הס (61)	361	526	68%	מעל 10	246 (1983/84)
ת"א קרית שאול (125)	296	501	59%	7	214 (1998/99)
חפץ חיים (68)	297	457	65%	מעל 10	118 (1959/60)
נגבה (75)	416	422	99%	מעל 10	124 (1959/60)
כפר גלעדי (93)	194	623	31%	0	307 (1932/33)
אילון (74)	398	665	60%	4	293 (1972/73)
צפת הר כנען (75)	310	553	55%	3	266 (1972/73)
דיר חנא (59)	271	487	55%	0	280 (1998/99)
מרחביה (91)	188	390	48%	1	166 (1978/79)
כפר בלום (70)	162	415	39%	0	188 (1998/99)
איילת השחר (94)	237	397	59%	9	155 (1959/60)
דגניה (97)	140	314	44%	0	150 (1981/82)
שדה אליהו (75)	119	229	52%	3	71 (1998/99)
ירושלים (167)	292	436	67%	מעל 10	89 (1959/60)
בית ג'ימל (95)	324	421	77%	מעל 10	95 (1959/60)
דורות (72)	383	324	118%	מעל 10	67 (1959/60)
באר שבע (94)	155	154	101%	מעל 10	22 (1962/63)
שדה בוקר (62)	36	71	51%	מעל 10	15 (2008/09)

טבלה 4: מספר ימי הגשם (0.1 מ"מ ויותר) מתחילת העונה עד סוף פברואר 2014

והשוואה לעבר

מס' ימי הגשם בעונה מעוטת ימי הגשם (לא כולל 2013/14)	מספר שנים בהן מס' ימי הגשם מתחילת העונה היה דומה או קטן יותר	אחוז מהממוצע	ממוצע רב שנתי לתקופה המקבילה	מספר ימי גשם ספט' 2013 עד סוף פבר' 2014	תחנה (מספר שנות מדידה*)
27 (1972/73)	7	69%	48	33	סער (68)
31 (1972/73)	0	60%	47	28	עכו (91)
30 (1884/85)	0	51%	49	25	חיפה נמל/תחתית (134)
28 (1954/55)	1	58%	48	28	עין החורש (77)
22 (1954/55)	5	65%	43	28	כפר הס (61)
30 (1998/99)	4	67%	45	30	ת"א קרית שאול (125)
21 (1998/99)	5	67%	39	26	חפץ חיים (68)
11 (1954/55)	מעל 10	59%	39	23	נגבה (75)
28 (1927/28)	0	47%	53	25	כפר גלעדי (93)
31 (1954/55)	2	63%	56	35	אילון (74)
32 (1959/60)	0	51%	55	28	צפת הר כנען (75)
25 (1959/60)	2	60%	45	27	דיר חנא (59)
23 (1954/55)	1	52%	46	24	מרחביה (91)
30 (1959/60)	0	57%	49	28	כפר בלום (70)
24 (1931/32)	2	55%	47	26	איילת השחר (94)
20 (1920/21)	0	43%	44	19	דגניה (97)
18 (1998/99)	2	45%	40	18	שדה אליהו (75)
24 (1954/55)	0	46%	46	21	ירושלים (167)
20 (1983/84)	0	41%	37	15	בית ג'ימל (95)
12 (1946/47)	8	64%	36	23	דורות (72)
7 (1946/47)	מעל 10	59%	32	19	באר שבע (94)
8 (1959/60)	10	62%	21	13	שדה בוקר (62)

* כולל תחנות בסביבה